

02

Február 2021

*Elektronický
informačný*

BULLETIN

NOVINKY Z EÚ

VEREJNÁ KONZULTÁCIA O ZDAŇOVANÍ CEZHRAŇIČNÝCH NÁKUPOV ALKOHOLU A TABAKU V EÚ

Európska komisia začala verejnú konzultáciu o zdaňovaní cezhraničných nákupov alkoholu a tabaku v EÚ. Podľa súčasných pravidiel sa spotrebná daň z alkoholu a tabaku nakúpeného súkromnou osobou na vlastné použitie a prepraveného do inej krajiny EÚ platí len v krajine, v ktorej bol tovar kúpený. Platí to aj v prípade, ak sa tento tovar prepravuje do iného členského štátu. Zneužívanie pravidiel cezhraničného nakupovania pre súkromné osoby je v prípade alkoholických aj tabakových výrobkov zdrojom obáv pre viaceré krajiny EÚ z dôvodu ušlých príjmov a negatívneho vplyvu na účinnosť vnútroštátnych politík v oblasti verejn-

ho zdravia. Súčasné pravidlá EÚ sa revidujú s cieľom zabezpečiť, aby boli naďalej vhodné na dosiahnutie rovnováhy medzi cieľmi v oblasti verejných príjmov a ochrany zdravia. To je obzvlášť dôležité v kontexte európskeho akčného plánu na boj proti rakovine, keďže zdaňovanie zohráva kľúčovú úlohu pri znižovaní konzumácie alkoholu a tabaku, ako aj pri odrádzaní mladých ľudí od fajčenia a zneužívania alkoholu. Cieľom verejnej konzultácie je zabezpečiť, aby všetky príslušné zainteresované strany mali možnosť vyjadriť svoje názory na súčasné pravidlá a ich budúcu podobu. Verejná konzultácia potrvá do 23. apríla 2021.

EURÓPSKY PLÁN NA BOJ PROTI RAKOVINE = NOVÝ PRÍSTUP EÚ K PREVENCIÍ, LIEČBE A STAROSTLIVOSTI

Európska komisia predstavila európsky plán na boj proti rakovine, ktorý je hlavnou prioritou Komisie pod vedením Ursuly von der Leyenovej v oblasti zdravia a kľúčovým pilierom silnej európskej zdravotnej únie. V pláne na boj proti rakovine sa stanovuje nový prístup EÚ k onkologickej prevencii, liečbe a starostlivosti, pričom východiskovým bodom sú nové technológie, výskum a inovácia. Plán bude zameraný na celý vývoj ochorenia, a to od prevencie až po kvalitu života onkologických pacientov a ľudí, ktorí prežili onkologické ochorenie, pri-

čom pozornosť sa upriami na opatrenia, pri ktorých môže EÚ priniesť najväčšiu pridanú hodnotu. Európsky plán na boj proti rakovine bude podporený opatreniami zahŕňajúcimi celú škálu politických oblastí, a to od zamestnanosti, vzdelávania, sociálnej politiky a rovnosti cez marketing, poľnohospodárstvo, energetiku, životné prostredie a klímu až po dopravu, politiku súdržnosti a daňový systém. Plán na boj proti rakovine je rozdelený do štyroch kľúčových oblastí činnosti s 10 hlavnými iniciatívami a početnými podporovnými akciami. Pri jeho realizácii sa bude využívať celá škála finančných nástrojov Komisie, pričom na opatrenia na boj proti rakovine sa celkovo vyčlení 4 miliardy EUR, a to aj z programu EU4Health, programu Horizont Európa a programu Digitálna Európa. Prevencia prostredníctvom opatrení zameraných na kľúčové rizikové faktory. Včasné odhaľovanie rakoviny prostredníctvom zlepšenia prístupu, kvality a diagnostiky a podpora členských štátov s cieľom zabezpečiť, aby sa možnosť skriningu

do roku 2025 ponúkla 90 % obyvateľov EÚ. Diagnóza a liečba prostredníctvom opatrení na zabezpečenie lepšie integrovanej a komplexnej onkologickej starostlivosti a riešenie nerovného prístupu ku kvalitnej starostlivosti a k liekom. Zlepšenie kvality života onkologických pacientov a ľudí, ktorí prežili onkologické ochorenie, vrátane rehabilitácie, potenciálnej recidívy nádorov, metastatického ochorenia, a opatrenia na podporu sociálnej integrácie a opätovného začlenenia na pracovisku. Okrem toho sa na podporu nových technológií, výskumu a inovácie vytvorí nové vedomostné centrum pre rakovinu s cieľom pomôcť pri koordinácii vedeckých a technických iniciatív v súvislosti s onkologickými ochoreniami na úrovni EÚ. Osobitná pozornosť sa bude venovať deťom prostredníctvom spustenia iniciatívy Pomoc deťom s rakovinou s cieľom zabezpečiť, aby deti mali prístup k rýchlemu a optimálnemu odhalovaniu, diagnóze, liečbe a starostlivosti. Na účely určenia trendov, rozdielov a nerovností medzi členskými štátmi a regiónmi sa v roku 2021 zriadi register nerovností v oblasti rakoviny.

DEŇ BEZPEČNEJŠIEHO INTERNETU 2021: LEPŠÍ INTERNET PRE DETI A MLADÝCH ĽUDÍ

9. februára 2021 vo viac ako 170 krajinách sme si pripomenuli Deň bezpečnejšieho internetu. Jeho cieľom je už od roku 2004 propagovať sieť centier bezpečnejšieho internetu v členských štátoch, ktoré sú financované z európskych prostriedkov. Tohtoročná téma „Spoločne za lepší internet“ vyzýva na to, aby sa stal internet bezpečnejším a lepším miestom, najmä pre deti a mladých ľudí. V nedávno revidovanej smernici o audiovizuálnych mediálnych službách sa vyžaduje, aby online platformy na zdieľanie videí obmedzili prístup detí k škodlivému obsahu. Okrem toho platforma Lepší internet pre deti, celoeurópska platforma zdrojov v rámci Európskej stratégie pre lepší internet pre deti, posky-

tuje deťom, ich rodičom a pedagógom množstvo relevantných informácií a zdrojov.

ZÁCHRANNÁ LINKA 112 OSLAVUJE TRIDSIATKU

Už tri desaťročia môžu Európania v prípade núdze volať na tiesňové číslo 112. V roku 2019

zaznamenala linka takmer 150 miliónov hovorov, čo je viac ako polovica (56%) všetkých tiesňových volaní. Za posledných desať rokov ide o 1,5 miliardy hovorov.

Číslo 112 je možné volať v celej Európskej únii. Vďaka využívaniu rozvinutého systému mobilnej lokalizácie (Advanced Mobile Location – AML), ktorý za pomoci funkcionality smartfónov a satelitného navigačného systému Galileo je možné lepšie lokalizovať volajúceho, čo znamená rýchlejšiu pomoc. AML je k dispozícii v 19 členských štátoch a Komisia vyzýva ostatné krajiny aby ho rýchlo zaviedli.

Využívanie čísla 112 v členských štátoch Komisia monitoruje a vydáva pravidelné správy.

SLOVENSKO MÁ SVOJHO VÍŤAZA CENY ZA OBČIANSKU SOLIDARITU

Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) udelil Cenu za občiansku solidaritu slovenskej neziskovej MVO Človek v ohrození za jej výnimočnú iniciatívu na zabezpečenie dodávok jedla a pomoci 10 000 Rómom počas pandémie COVID-19. Občianska iniciatíva s názvom „Ich zdravie je aj naše zdravie“ bola rozdelená do dvoch etáp. Prvá bola zameraná na distribúciu zdravotníckych pomôcok a potravinových balíčkov rómskym deťom a najchudobnejším rodinám. Druhá etapa mala zaistiť dlhodobější vplyv. Pre deti s veľmi obmedzeným prístupom k vzdelávaniu sa počas zatvorenia škôl organizovali „letné školy“ a tým, ktorí sa vrátili zo zahraničia alebo prišli o prácu, poskytli podporu. Zdravie je aj naše zdravie“ označil za príklad pozoruhodnej solidarity počas krízy COVID-19. Organizácia Človek v ohrození patrí medzi 23 víťazov vyhlásených na virtuálnom slávnostnom odovzdávaní cien, ktoré EHSV usporiadal 15. februára. Každý víťaz získal cenu v hodnote 10 000 EUR.

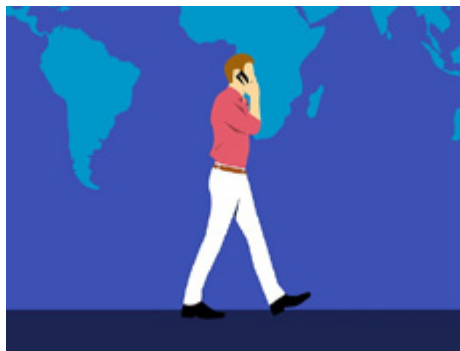
PROGRAM LIFE: EÚ INVESTUJE 121 MILIÓNOV EUR DO PROJEKTOV V OBLASTI ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA, PRÍRODY A KLÍMY

Európska komisia oznámila, že investuje 121 miliónov EUR do nových integrovaných projektov v rámci programu LIFE na podporu opatrení v oblasti životného prostredia a klímy. Novými a o 20 % zvýšenými prostriedkami LIFE sa podporí dvanásť veľkých projektov v oblasti klímy v jedenástich členských štátoch, vrátane Slovenska. Očakáva sa, že tieto integrované projekty zmobilizujú značné dodatočné finančné prostriedky, čím sa pomôže členským štátom, aby využili iné zdroje EÚ, medzi ktoré patria poľnohospodárske, štrukturálne,

regionálne a výskumné fondy, ako aj štátne prostriedky a investície súkromného sektora. Na Slovensku, v Lotyšsku, Taliansku, Holandsku a Nemecku pomôže päť projektov obnoviť prírodné ekosystémy v súlade so stratégiou biodiverzity do roku 2030 tým, že sa zlepši riadenie sústavy Natura 2000 a lepšie sa prepoja jej chránené územia. Úžitok by to malo priniesť rôznym biotopom a druhom vrátane lesov, riek, poľnohospodárskej pôdy, trávnych porastov, rašelinísk, vodných druhov a vtákov. V rámci toho, Slovensko dokončí svoju sústavu Natura 2000,

ktorá pokrýva približne 30 % územia krajiny. Hoci už existujú ciele ochrany druhov a biotopov, niekedy chýba metodika na meranie stavu ochrany. Mapovanie stavu ochrany by prispelo k zlepšeniu ochrany rôznych druhov a biotopov a dopomôcť k naplneniu cieľov stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030. Opatrenia zahŕňajú obnovu rašelinísk a zlepšovanie biotopov, od ktorých závisia vysoko ohrozené druhy, ako je západná populácia tetrahyela hlucháňa a korytnačky európskej. Projekt by mal prispieť aj k informovanosti verejnosti o sústave Natura 2000.

KOMISIA NAVRHUJE PREDĽŽIŤ SÚČASNÉ PRAVIDLÁ ROAMINGU O ĎALŠÍCH 10 ROKOV

Komisia navrhla nové nariadenie o roamingu, aby mohli občania pri cestovaní v EÚ naďalej využívať roaming bez dodatočných poplatkov. V situácii, keď sa neodporúčajú cesty, ktoré nie sú nevyhnutné, ide o významný krok v príprave na lepšiu budúcnosť. Novým nariadením sa predĺži platnosť súčasných pravidiel, ktorá sa skončí v roku 2022, o ďalších 10 rokov. Takisto zabezpečí lepšie roamingové služby pre cestujúcich. Spotrebiteľia budú mať napríklad v zahraničí nárok na rovnako kvalitné a rýchle mobilné sieťové pripojenie ako doma, ak sú k dispozícii rovnocenné siete. Nové pravidlá zabezpečia aj efektívny prístup k tiesňovým službám vrátane lepšej informovanosti o alternatívnych prostriedkoch pre ľudí so zdravotným postihnutím a zvýšia informovanosť spotrebiteľov o možných poplatkoch za využívanie služieb s pridanou hodnotou v rámci roamingu.

„LIPTOVSKÉ DROBY“ ĎALŠIA SLOVENSKÁ DOBROTA S CHRÁNENÝM ZEMEPISNÝM OZNAČENÍM

„Liptovské droby“ sú ďalšou slovenskou špecialitou s chráneným zemepisným označením. Ide o špecifický druh jaterníc vyrábaných starou remeselnou metódou. Špecifickosť výrobu predstavuje zemiaková náplň so škvarkami, korením a plnená do prírodných bravčových alebo hovädzích čriev. Sú typické pre región Liptova. Žiadosť o zápis zemepisného označenia „Liptovské droby“ vychádza z pôdno-klimatických podmienok, histórie regiónu a tradícií, je založená na know-how miestnych výrobcov a dobrom mene výrobku. Viac sa dozviete tu:

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020XC0929\(04\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020XC0929(04)&from=EN)

EÚ PODPORÍ CEZHRANIČNÝ TRANSFER ZDRAVOTNÍKOV NA SLOVENSKO

Európska únia koordinuje nasadenie zdravotníckych tímov, ktoré majú pomôcť s liečbou pacientov s COVID-19 na jednotkách intenzívnej starostlivosti na Slovensku. Žiadosť o túto pomoc predložilo Slovensko prostredníctvom mechanizmu EÚ v oblasti civilnej ochrany. Rumunsko ponúklo tím piatich doktorov a deviatich zdravotných sestier špecializovaných na intenzívnu zdravotnú starostlivosť, ktorí na Slovensko dorazia v stredu 24.2.2021. „Chcel by som poďakovať Rumunsku za vyslanie tímu zdravotníkov, ktorí budú

pomáhať pri liečbe pacientov s ochorením COVID v Bratislave. Takto vyzerá solidarita EÚ v praxi,“ uviedol komisár pre krízové riadenie Janez Lenarčič. Členské štáty EÚ môžu požiadať aj o finančnú pomoc na prevoz pacientov a dopravu zdravotníckeho personálu prostredníctvom nástroja núdzovej podpory v rámci Únie. Komisia tak od začiatku pandémie koronavírusu pomohla prostredníctvom mechanizmu EÚ v oblasti civilnej ochrany a rezervy rescEU už 13 členskými štátom a zúčastneným krajinám.

ONLINE PLATFORMY PRIJALI VIAC OPATRENÍ NA BOJ PROTI DEZINFORMÁCIAM O OČKOVANÍ

Európska komisia zverejnila **nové správy** od spoločností Facebook, Google, Microsoft, Twitter, TikTok a Moziila, ktoré sú signatármi **Kóde-xu postupov proti šíreniu dezinformácií**. Správy poskytujú prehľad vývoja opatrení prijatých v januári 2021. Vyplýva z nich, že spoločnosť Google rozšírila svoj vyhľadávač, tak aby poskytoval informácie o vakcínach a zoznam vakcinačných látok, ktoré sú povolené v lokalite, kde sa používateľ nachádza. Táto funkcia je dostupná v 23 krajinách EÚ. TikTok zaznamenal použitie tagu „vakcína proti Covid-19“ vo viac ako piatich ti-

síoch svojich videí v rámci Únie a spoločnosť Microsoft sa podieľala na kampani #VaxFacts, ktorá poskytuje bezplatné rozšírenie prehliadača, ktoré používateľov chráni pred dezinformáciami o vakcínach proti koronavírusu. Mesačný program podávania správ bol **nedávno predĺžený** a bude pokračovať do júna 2021. Cieľom je, aby online platformy prevzali väčšiu zodpovednosť za to, aby škodlivé a nebezpečné dezinformácie (domáce aj zahraničné) neohrozovali náš spoločný boj proti koronavírusu a samotné očkovanie.

VÄČŠIA MOBILITA PRACOVNEJ SILY BY MOHLA POMÔŤ EÚ USPOKOJIŤ DOPYT PO ZDRAVOTNÍCKYCH A DLHODOBÝCH OPATROVATEĽOCH

Pracovná sila Európskej únie v zdravotnej oblasti a v oblasti dlhodobej starostlivosti bude musieť v rokoch 2018 až 2030 narásť o 11 miliónov pracovníkov na to, aby uspokojila požiadavky starnúcej spoločnosti. Vyplýva to zo [správy](#), ktorú uverejnilo Spoločné výskumné centrum (JRC) Európskej komisie. Domáce vzdelávanie a podpora odbornej prípravy sú schopné uspokojiť časť dopytu, no čoraz dôležitejšiu úlohu zohráva pracovná mobilita a migrácia. V roku 2018 pracovali v krajinách iných, ako je krajina ich pôvodu, v danej oblasti takmer dva milióny pracovníkov. JRC odporúča integrovať súčasne

spôsoby migrácie pracovnej sily s ohľadom na potreby týchto oblastí. To by mohlo podporiť toky mobility a poskytnúť výhody krajinám pôvodu ako aj cieľovým krajinám. Uľahčilo by to aj uznávanie kvalifikácií a úplnú aktiváciu zručností migrujúcich pracovníkov v EÚ. Komisia prijala súbor iniciatív na podporu krajín EÚ pri riešení výziev súvisiacich so starnutím obyvateľstva a ich vplyvom na sektory zdravotnej a dlhodobej starostlivosti. Na túto tému Komisia otvorila [širokú verejnú konzultáciu](#), ktorá sa venuje aj tomu, ako vybudovať odolné systémy starostlivosti. Ide o prvé kroky smerom k vybu-

dovaniu [Európskej zdravotnej únie](#). Dôležitou iniciatívou je aj akčný plán Európskeho piliera sociálnych práv, ktorý poskytne kompas na riešenie sociálnych a hospodárskych výziev našej doby, vrátane demografických zmien.

SÚŤAŽE V SR A EÚ

KOMISIA OZNAMUJE ZAČIATOK SÚŤAŽE O OCENENIE REGIOSTARS 2021

Európska komisia otvorila 14. ročník súťaže REGIOSTARS, ktorá odmeňuje každý rok najlepšie projekty financované v rámci politiky súdržnosti. Prijemcovia financovania z politiky súdržnosti môžu prihlásiť svoje projekty v nasledujúcich kategóriách: inteligentná, zelená, spravodlivá a mestská Európa. Hlavnou témou roka je „Posilnenie ekologickej mobility v regiónoch v Európskom roku železníc 2021“. Víťazov vyberie nezávislá porota odborníkov na vysokej úrovni a vyhlási ich v decembri 2021. O svojom obľúbenom projekte bude môcť hlasovať aj verejnosť. Súťaž bude otvorená do 9. mája 2021. Projekty financované z politiky súdržnosti, ktoré preukazujú excelentnosť a nové prístupy v oblasti regionálneho rozvoja môžu získať európske ocenenie REGIOSTARS od roku 2008.

REGIOSTARS

2021